

**4^η ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΠΑΙΔΙΑΤΡΩΝ (Ε.Ε.Α.Π.)**

**13^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ &
ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΙΚΗΣ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗΣ**

**13th Panhellenic
Congress of Developmental
and Behavioral Pediatrics
with International Participation**

Βασικά μοτίβα αισθητηριακής επεξεργασίας που προκύπτουν από την αλληλεπίδραση του νευρολογικού ουδού (ελάχιστη ισχύς και ποσότητα ερεθισματος) και της αυτορρύθμισης (Dunn's Framework 1997,2007)

E. Αγγέλη

Ενεργητική αυτορρύθμιση

Αισθητηριακή αναζήτηση

- Ευχαρίστηση από δραστηριότητες πλούσιες σε αισθητηριακά ερεθίσματα
- Πιθανά έλλειμμα στην επίγνωση του σώματος και των ορίων
- Ριψοκίνδυνες συμπεριφορές

Αισθητηριακή αποφυγή

- Ενεργητικός περιορισμός έκθεσης σε αισθητηριακά ερεθίσματα
- Πιθανά αυτό- αποκλεισμός και κοινωνική απόσυρση

Υψηλός ουδός

Χαμηλός ουδός

Χαμηλή καταγραφή

- Αποτυχία ανίχνευσης αισθητηριακών ερεθισμάτων
- Απουσία κινήτρου
- Πιθανά αδυναμία αναγνώρισης κι έκφρασης συναισθημάτων

Αισθητηριακή ευαισθησία

- Δυσφορία σε συνηθισμένα αισθητηριακά ερεθίσματα
- Αρνητικές αντιδράσεις σε αισθητηριακά ερεθίσματα που βιώνονται ως καταγιστικά και παρεμβατικά

Παθητική αυτορρύθμιση

22-24 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2024 | STRATOS VASSILIKOS

Βασικά μοτίβα αισθητηριακής επεξεργασίας που προκύπτουν από την αλληλεπίδραση του νευρολογικού ουδού (ελάχιστη ισχύς και ποσότητα ερεθισματος) και της αυτορρύθμισης (Dunn's Framework 1997,2007)

Ενεργητική αυτορρύθμιση

Αισθητηριακή αναζήτηση

- Ευχαρίστηση από δραστηριότητες πλούσιες σε αισθητηριακά ερεθίσματα
- Πιθανά έλλειμμα στην επίγνωση του σώματος και των ορίων
- Ριψοκίνδυνες συμπεριφορές

Αισθητηριακή αποφυγή

- Ενεργητικός περιορισμός έκθεσης σε αισθητηριακά ερεθίσματα
- Πιθανά αυτό- αποκλεισμός και κοινωνική απόσυρση

Υψηλός ουδός

Χαμηλός ουδός

Χαμηλή καταγραφή

- Αποτυχία ανίχνευσης αισθητηριακών ερεθισμάτων
- Απουσία κινήτρου
- Πιθανά αδυναμία αναγνώρισης κι έκφρασης συναισθημάτων

Αισθητηριακή ευαισθησία

- Δυσφορία σε συνηθισμένα αισθητηριακά ερεθίσματα
- Αρνητικές αντιδράσεις σε αισθητηριακά ερεθίσματα που βιώνονται ως καταγιστικά και παρεμβατικά

Παθητική αυτορρύθμιση

Dunn, W.; Daniels, D.B. Initial Development of the Infant/Toddler Sensory Profile. J. Early Interv. 2002, 25, 27-41.
Fitzgerald, Brian. (2019). Movement Matters: Developing School Based Occupational Therapy Practice in Irish Post Primary Schools.

Διαγνωστική Ταξινόμηση Ψυχικής Υγείας και Αναπτυξιακών Διαταραχών
της βρεφικής και της πρώιμης παιδικής ηλικίας (DC)

ο DC 0-3 (1994): Ρυθμιστικές διαταραχές

“Δυσκολίες στον ύπνο, δυσκολίες στη σίτιση, υπερβολικό κλάμα”

ο DC 0-3R (2005): Διαταραχές ρύθμισης της αισθητηριακής επεξεργασίας

“Δυσκολίες στη ρύθμιση των συναισθημάτων, των συμπεριφορών και των κινητικών ικανοτήτων σε απόκριση αισθητηριακού ερεθισμού που οδηγούν σε επιδείνωση της ανάπτυξης και της λειτουργικότητας”

ο DC 0-5 (2016): Διαταραχές αισθητηριακής επεξεργασίας

“Κλινικά σημαντικές και βλαπτικές αποκρίσεις σε αισθητηριακά ερεθίσματα οι οποίες είναι ανεξάρτητες από άλλες ψυχοπαθολογικές ή νευροαναπτυξιακές καταστάσεις”

1. Διαταραχή αισθητηριακής υπερανταποκριτικότητας
2. Διαταραχή αισθητηριακής υποανταποκριτικότητας
3. Άλλη διαταραχή αισθητηριακής επεξεργασίας

ZERO TO THREE. (2020). DC:0-5TM: Diagnostic classification of mental health and developmental disorders of infancy and early childhood (Version 2.0). Washington, DC: Author. (Original work published 2016)

Διαταραχή αισθητηριακής υπερανταποκριτικότητας

Διαγνωστικά κριτήρια

Όλα τα παρακάτω κριτήρια (A,B,Γ) πρέπει να πληρούνται:

A. Το βρέφος/ μικρό παιδί εμφανίζει επίμονο και διάχυτο μοτίβο αισθητηριακής υπερανταποκριτικότητας που περιλαμβάνει έντονες, αρνητικές αντιδράσεις σε ένα ή περισσότερα είδη κοινών αισθητηριακών ερεθισμάτων, σε πάνω από ένα πλαίσιο και με διαφορετικούς φροντιστές. Η ένταση ή διάρκεια της απάντησης είναι δυσανάλογη προς την ένταση του ερεθίσματος.

Να υπάρχει ένα από τα παρακάτω 2:

1. Το βρέφος/ μικρό παιδί εκδηλώνει έντονες συναισθηματικές και συμπεριφορικές αντιδράσεις όταν εκτίθεται σε αισθητηριακό ερέθισμα. Η ένταση ή διάρκεια της απάντησης είναι δυσανάλογη προς την ένταση του ερεθίσματος.
2. Το βρέφος/ μικρό παιδί προβλέψιμα προσπαθεί να αποφύγει την επαφή με κοινά αισθητηριακά ερεθίσματα που του/ της είναι απεχθή

B. Δεν συγκεντρώνει κριτήρια για ΔΑΦ. Τα συμπτώματα δεν εξηγούνται καλύτερα από την ΔΕΠΥ

ZERO TO THREE. (2020). DC:0-5TM: Diagnostic classification of mental health and developmental disorders of infancy and early childhood (Version 2.0). Washington, DC: Author. (Original work published 2016)

Επιπολασμός: Άγνωστος, πιθανώς 5-16,5% με βάση αναφορές γονιών

Παράγοντες κινδύνου

- Πρωρότητα
- SGA
- Περιορισμένη κίνηση/ απτική διέγερση (π.χ λόγω διαβίωσης σε ορφανοτροφείο)
- Έκθεση σε καπνό, αλκοόλ, ναρκωτικά
- Προγεννητικό στρες
- Έκθεση σε βία
- Σφαιρική Αναπτυξιακή Καθυστέρηση
- Οικογενειακό ιστορικό αισθητηριακής υπερανταποκριτικότητας

Διαφορική διάγνωση

- ΔΑΦ
- ΔΕΠΥ
- PTSD
- Άλλο τραύμα
- Στρες
- Διαταραχή αποστέρησης
- Άγχος

Συννοσηρότητα

- Προβλήματα ύπνου
- Προβλήματα σίτισης
- Δυσκολίες στην αυτοκαταπράυνση
- Συναισθηματικά και συμπεριφορικά προβλήματα
- Αγχώδεις διαταραχές

ZERO TO THREE. (2020). DC:0-5TM: Diagnostic classification of mental health and developmental disorders of infancy and early childhood (Version 2.0). Washington, DC: Author.

Διαταραχή αισθητηριακής υποανταποκριτικότητας

Διαγνωστικά κριτήρια

Όλα τα παρακάτω κριτήρια (Α,Β, Γ) πρέπει να πληρούνται:

A. Το βρέφος/ μικρό παιδί εμφανίζει επίμονο και διάχυτο μοτίβο αισθητηριακής υποανταποκριτικότητας που περιλαμβάνει σίγαση ή ουδέτερες ή εξαιρετικά σύντομες αντιδράσεις σε έναν ή περισσότερους τύπους έντονων αισθητηριακών ερεθισμάτων, σε πάνω από ένα πλαίσια και με διαφορετικούς φροντιστές. Η ελάχιστη ένταση της ανταπόκρισης ή η λανθάνουσα περίοδος μέχρι την έναρξη της ανταπόκρισης είναι δυσανάλογη προς την ένταση του ερεθίσματος.

Να υπάρχει ένα από τα παρακάτω δύο:

1. Το βρέφος/ μικρό παιδί εμφανίζει σίγαση στις συναισθηματικές ή συμπεριφορικές αντιδράσεις του όταν εκτίθεται σε έντονα ερεθίσματα που αναμένεται να προκαλέσουν μια ισχυρή ή τουλάχιστον μέτρια αισθητηριακή ανταπόκριση. Η ελάχιστη ένταση της ανταπόκρισης, η μακρά λανθάνουσα περίοδος μέχρι την ανταπόκριση και η σύντομη διάρκεια της ανταπόκρισης είναι δυσανάλογες προς την ένταση του ερεθίσματος.
2. Το βρέφος/ μικρό παιδί προβλέψιμα υποαντιδρά σε κοινά αισθητηριακά ερεθίσματα που θα αναμενόταν να προκαλέσουν μια ισχυρή θετική ή αρνητική ανταπόκρισης.

B. Τα παρατηρούμενα συμπτώματα αισθητηριακής υποανταποκριτικότητας δεν ερμηνεύονται καλύτερα από άλλη διαταραχή (ΔΕΠΥ απρόσεκτης παρουσίας, κατάθλιψη, ΔΑΦ)

ZERO TO THREE. (2020). DC:0-5TM: Diagnostic classification of mental health and developmental disorders of infancy and early childhood (Version 2.0). Washington, DC: Author. (Original work published 2016)

Επιπολασμός: Άγνωστος, πιθανώς πολύ χαμηλός

Παράγοντες κινδύνου: Δεν υπάρχουν τεκμηριωμένα δεδομένα

Συννοσηρότητα: Δεν υπάρχουν τεκμηριωμένα δεδομένα

Διαφορική διάγνωση

- ΔΑΦ
- ΔΕΠΥ απρόσεκτη παρουσίαση
- Σφαιρική Αναπτυξιακή Καθυστέρηση
- Διαταραχές του συναισθήματος
- Ιατρικές παθήσεις (π.χ Συγγενής απάθεια στον πόνο)

ZERO TO THREE. (2020). DC:0-5TM: Diagnostic classification of mental health and developmental disorders of infancy and early childhood (Version 2.0). Washington, DC: Author. (Original work published 2016)

Άλλη Διαταραχή Αισθητηριακής Επεξεργασίας

Όλα τα παρακάτω κριτήρια πρέπει να πληρούνται:

- A. Το βρέφος/ μικρό παιδί εμφανίζει ένα επίμονο και διάχυτο μοτίβο άτυπης αισθητηριακής επεξεργασίας που δεν πληροί τα κριτήρια για την Διαταραχή Αισθητηριακής Υπερανταποκριτικότητας ή την Διαταραχή Υποανταποκριτικότητας.
- B. Τα συμπτώματα του βρέφους/ μικρού παιδιού σχετίζονται ειδικά με την αισθητηριακή διέγερση, δεν πληρούνται τα κριτήρια για ΔΑΦ και επιπλέον τα συμπτώματα δεν μπορούν να ερμηνευθούν καλύτερα από την ΔΕΠΥ
- Γ. Τα συμπτώματα της διαταραχής ή η προσαρμογή του φροντιστή ως απάντηση στα συμπτώματα επηρεάζουν σημαντικά τη λειτουργικότητα του βρέφους/ μικρού παιδιού και της οικογένειας με έναν από τους παρακάτω τρόπους:
1. Προκαλούν δυσφορία στο βρέφος/ μικρό παιδί
 2. Παρεμβαίνουν στις σχέσεις του βρέφους/ μικρού παιδιού
 3. Περιορίζουν τη συμμετοχή του βρέφους/ μικρού παιδιού σε αναπτυξιακά αναμενόμενες δραστηριότητες ή ρουτίνες
 4. Περιορίζουν τη συμμετοχή της οικογένειας σε καθημερινές δραστηριότητες ή ρουτίνες
 5. Περιορίζουν την ικανότητα του βρέφους/ μικρού παιδιού να μάθει και να αναπτύξει νέες δεξιότητες ή παρεμβαίνουν στην αναπτυξιακή πρόοδο

Ηλικία: Το βρέφος/ μικρό παιδί πρέπει να είναι τουλάχιστον 6 μηνών

Διάρκεια: Μοτίβο αισθητηριακής υποανταποκριτικότητας ή υπερανταποκριτικότητας για τουλάχιστον 3 μήνες

ZERO TO THREE. (2020). DC:0-5TM: Diagnostic classification of mental health and developmental disorders of infancy and early childhood (Version 2.0). Washington, DC: Author. (Original work published 2016)

Διαχείριση διαταραχών αισθητηριακής επεξεργασίας

- Θεραπείες εστιασμένες στο παιδί
 - Θεραπεία αισθητηριακής ολοκλήρωσης
 - Ειδικές κοινωνικές- επικοινωνιακές παρεμβάσεις (π. χ Floortime)
- Θεραπείες εστιασμένες στην δυάδα γονιού- παιδιού
- Εκπαίδευση γονιών και εκπαιδευτικών στη συμπεριφορική διαχείριση
- Ομάδες υποστήριξης γονιών
- Περιβαλλοντική αντιστοίχιση
- Φαρμακευτική αγωγή
- Τακτική παρακολούθηση

Reebye, P., & Stalker, A. (2007). Regulation disorders of sensory processing in infants and young children. *British Columbia Medical Journal*, 49(4), 194.

Η θέση της Αμερικανικής Ακαδημίας Παιδιατρικής

- Δεν είναι ξεκάθαρο αν τα παιδιά που έχουν αισθητηριακά προβλήματα έχουν «πραγματική» διαταραχή των αισθητηριακών οδών του εγκεφάλου ή αν οι δυσκολίες αυτές σχετίζονται με άλλες αναπτυξιακές ή συμπεριφορικές διαταραχές
- Η δυσκολία στην ανοχή ή την επεξεργασία αισθητηριακών πληροφοριών μπορεί να υπάρχει σε πολλές αναπτυξιακές και συμπεριφορικές διαταραχές, όπως οι διαταραχές αυτιστικού φάσματος, η διαταραχή ελλειμματικής προσοχής- υπερκινητικότητας, η διαταραχή κινητικού συντονισμού, οι διαταραχές άγχους.
- Οι παιδίατροι δεν θα πρέπει γενικά να χρησιμοποιούν την διαταραχή αισθητηριακής επεξεργασίας ως διάγνωση
- Η αισθητηριακή θεραπεία μπορεί να είναι αποδεκτή ως ένα από τα συστατικά ολοκληρωμένου θεραπευτικού πλάνου.

Michelle Zimmer, Larry Desch, et al; Sensory Integration Therapies for Children With Developmental and Behavioral Disorders. *Pediatrics* June 2012; 129 (6): 1186-1189. 10.1542/peds.2012-0876

Συμπεράσματα

- Η υπερευαισθησία και η υποευαισθησία σε αισθητηριακά ερεθίσματα στη βρεφική και νηπιακή ηλικία μπορεί να είναι συμπτώματα διαταραχών αισθητηριακής επεξεργασίας
- Ενδείξεις για διαφοροποιημένη δομή και λειτουργία του κεντρικού και του αυτόνομου νευρικού συστήματος
- 3 τύποι: Αισθητηριακή υπερανταποκριτικότητα, αισθητηριακή υποανταποκριτικότητα, άλλη διαταραχή της αισθητηριακής επεξεργασίας
- Στην διαφορική διάγνωση και τη συννοσηρότητα περιλαμβάνονται νευροαναπτυξιακές, συμπεριφορικές και συναισθηματικές διαταραχές
- Η διάγνωση αυτισμού αποκλείει την διάγνωση διαταραχής αισθητηριακής επεξεργασίας
- Περισσότερα κλινικά και ερευνητικά δεδομένα για την επιστημονική τεκμηρίωση των διαταραχών αισθητηριακής επεξεργασίας